

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2025
oktyabr

**TOSHKENT SHAHRIDAGI TURIN
POLITEXNIKA UNIVERSITETI**

*Xalqaro ilmiy-amaliy onlayn konferensiya
materiallari to'plami*

**“GLOBAL RAQAMLI INTEGRATSIYALASHUV:
2030-YILGACHA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA
TEXNOLOGIK VA INDUSTRIAL SANOATNI RIVOJLANTIRISH
ORQALI MIKRO VA MAKROIQTISODIY BARQAROR
O'SISHNI TA'MINLASH DOLZARBLIGI”**

**“GLOBAL DIGITAL INTEGRATION: THE RELEVANCE OF
ENSURING MICRO AND MACROECONOMIC SUSTAINABLE
GROWTH THROUGH TECHNOLOGICAL AND INDUSTRIAL
DEVELOPMENT IN THE TRANSITION TO A GREEN
ECONOMY BY 2030”**

**«ГЛОБАЛЬНАЯ ЦИФРОВАЯ ИНТЕГРАЦИЯ:
АКТУАЛЬНОСТЬ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО
МИКРО- И МАКРОЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА ЧЕРЕЗ
РАЗВИТИЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ И ИНДУСТРИАЛЬНОЙ
ПРОМЫШЛЕННОСТИ В ПЕРЕХОДЕ К ЗЕЛЁНОЙ
ЭКОНОМИКЕ К 2030 ГОДУ»**

7-MAXSUS SON

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr.
2025-yil, oktyabr.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ixamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK

Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

ASSESSING RISKS IN BANKING ACTIVITIES TO ENHANCE THE EFFICIENCY OF FINANCIAL SERVICES	21
Saidov Jasurbek Latipbayevich	
MECHANISMS OF THE IMPACT OF STATE BUDGET REVENUES AND EXPENDITURES ON ECONOMIC GROWTH.....	24
Sheraliyev Nurbek Jumanazarovich	
O'QUVCHI VA TALABALARDA HUQUQIY MADANIYATINI TA'LIM JARAYONIDA YUKSALTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI VA TAMOIILLARI	27
Mansurova Zilola Akromxonovna	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA FINTECH INNOVATSIYALARINING RIVOJI VA ULARNING SANOAT-QURILISH SEKTORIDAGI TRANSFORMATSION TA'SIRI	30
Muzayyana Beknazarova	
TURIZM SOHASIDA RAQOBAT AFZALLIKLARINI YARATISHDA MARKETINGNING ROLI	33
Shaymanov To'liqin Mahmayusupovich	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT BUDJETI IJROSINI RAQAMLASHTIRISHNING FISKAL INTIZOM VA SHAFFOFLIKKA TA'SIRI	37
Tangrieva Farida Abdulkarimovna	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA SUN'IY INTELLEKTNI TATBIQ ETISH ORQALI BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH	41
Radjabov Bunyod Abdullilovich	
XXI-ASRDA JAHON IQTISODIYOTINING RIVOJLANISH BOSQICHLARI VA ASOSIY DRAYVERLARI	45
Jalolov Umidjon Xudoyberdi o'g'li, Yegamberdiyev Shuxrat Satimbayevich	
XALQARO RAQAMLI INTEGRATSIYA JARAYONIDA O'ZBEKISTON ISHTIROKI	48
Muyassarzoda Fayziyeva	
ФИНАНСОВЫЙ КОНТРОЛЬ КАК КЛЮЧЕВОЙ ИНСТРУМЕНТ ОБЕСПЕЧЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ ИНТЕРЕСОВ И ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ УЗБЕКИСТАНА	52
Турсунбоева Нилуфар Отабековна	
ФИНАНСОВАЯ ГРАМОТНОСТЬ И ИНВЕСТИЦИИ	55
Ягудин Дмитрий Рустамович	
YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA BARQAROR TURIZM RIVOJI: GLOBAL TAJRIBA VA MILLIY YONDASHUVLAR.....	57
Xamdullayeva Gulhoyo Ergash qizi	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA INVESTITSION QARORLARNI OPTIMALLASHTIRISH.....	59
Rustambekov Djasur Askarovich	
KORXONA POTENSIALINING MOHIYATI VA TUZILMASIGA OID NAZARIY HAMDA ILMIY YONDASHUVLAR TAHLILI.....	61
Djalilov Sardor Sadillovovich	
XALQARO IQTISODIYOTNING GLOBAL DAROMAD TENGSIZLIKLARINI SHAKLLANTIRISHDAGI ROLI: SAVDO SIYOSATLARI VA REDISTRIBYUTSIYA MEKANIZMLARINING TAQQOSLAYDIGAN TAHLILI	64
Kurolov Maksud Obidovich	
SURXONDARYO VILOYATIDA INVESTITSIYA VA YHM O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIK.....	73
Zaripova Muqaddas Jumaniyozovna, Normurodov Asliddin Alijon o'g'li	
SUN'IY INTELLEKT VA AVTOMATLASHTIRISHNING MEHNAT BOZORI DINAMIKASIGA TA'SIRI	77
Akmalbek Najimov Umid o'g'li, Dinara Ishmanova	
ПРАКТИКА И АНАЛИЗ КРЕДИТОВАНИЯ ПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИИ	81
Шамшетьева Гульраушан	

AHOLI DAROMADLARI O'SISHI VA INFLYATSIYA DARAJASI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK	83
G'ayratova Zilola G'anijon qizi, Ibragimov G'anijon G'ayratovich	
KORXONALARDA MAHSULOT SAVDOSIGA OID MA'LUMOTLARNI TAHLIL QILISHNING ZAMONAVIY INTELEKTUAL YONDASHUVLARI	86
Baydullayeva Dildora Tuylibayevna, Baydullayev Ruslan Tuylibayevich	
ELEKTRON TIJORATNING MILLIY IQTISODIYOTGA TA'SIRI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	90
Toxirov Shodibek Jo'ra o'g'li	
RAQOBATBARDOSH ELEKTROTEXNIKA MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQUVISHDA TEXNOLOGIK MODERNIZATSIYA VA INVESTITSIYA SIYOSATINING O'RNI	93
Jalolov Abbasxon Ravshanxon	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IIY INTELLEKT ASOSIDA BUXGALTERIYA HISOB VA AUDIT TIZIMLARINI AVTOMATLASHTIRISHNING METODOLOGIK ASOSLARI	97
To'laganov Ziyovuddin Kamolitdin o'g'li	
THE IMPACT OF EXTERNAL DEBT, INVESTMENT ACTIVITY, AND CAPITAL FORMATION PROCESSES ON EXPORT VOLUME AND ECONOMIC GROWTH DYNAMICS IN CENTRAL ASIAN COUNTRIES	102
Tojiqulova Sitora Sobirjon qizi	
HUMAN CAPITAL AND DIGITAL TRANSFORMATION: DRIVERS OF SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT	108
Hamrokulov Mirabbos Ortiqovich	
YEVROPA ITTIFOQI DAVLATLARI SOLIQ SIYOSATINI USTUVOR JIHATLARINI MARKAZIY OSIYO MAMLAKATLARIDA QO'LLASH ORQALI SOLIQ TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	110
Hakimov Feruz Xurshid o'g'li	
KAPITAL TUZILMASINI OPTIMALLASHTIRISH ORQALI TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI OSHIRISH KONSEPSIYASI	114
Turdibayev Abdulaziz Abduvaxidovich	
O'ZBEKISTONNING 12 YILLIK TA'LIM TIZIMIGA QAYTISH ISLOHOTI	118
Ashurov Abdulaziz Rustamovich, Olimov Anvarjon Atamirzayevich, Mahmudov Ziyoviddin Shamsiddinovich, Ishmuratov Baxodir Xusanovich	
MAMLAKATNING XALQARO BAHOLASH TIZIMLARIDAGI MAVQEINI YAXSHILASHDA IQTISODIY MUSTAHKAMLIKNING AHAMIYATI	123
Berdibekova Dilfuza Xoldorbekovna	
XALQARO SAVDODA MARKETING ROLI: EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH	125
Qurolov Maqsud Obitovich	
BANK RISKLARINING BANK FAOLIYATIGA TA'SIRI VA ULARNI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	130
B.Izbosarov, N.Hakimova	
OZIY-OVQAT XAVFSIZLIGI MASALASINING JAHON IQTISODIYOTIDA TUTGAN O'RNI	132
Abdusamatov Barkamol Rustamjon o'g'li	
DYUZDO SPORTIDA MALAKALI SPORTCHILARNI TAYYORLASH JARAYONIDA TAKTIK TAYYORGARLIKNING NAZARIY ASOSLARI VA AMALIY AHAMIYATI	135
Tangriyev Abdullo Tovashovich	
SANOATDA QO'SHILGAN QIYMAT HAJMINI OSHIRISH	138
Mamurjonova Ruxshonabegim Farxodovna	
O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM BOSHQARUVI UCHUN SUN'IIY INTELLEKTNING KENGAYTIRILGAN BASHORATLI TAHLILI	142
Esanova Shohida O'tkirovna	
PROSPECTS OF USING CREDIT CARDS IN COMMERCIAL BANKS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN	146
Mamatova Sevara Ilhom qizi	
O'ZBEKISTONDA EKSPORTNI SUG'URTALASH MEKANIZMLARINI YANADA KENGAYTIRISH YO'NALISHLARI	151
Xalilova Feruza Jamolovna	

УЯЗВИМОСТИ В ПЛАТЕЖНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	155
Садыков Азиз Миршарапович	
КРИТЕРИИ ОПРЕДЕЛЕНИЯ МАЛОГО БИЗНЕСА И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	160
Жусупова Анжим Тансыкбаевна	
SANOAT KORXONALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA OPERATSION SAMARADORLIKNI OSHIRISH: AVTOMOBILSOZLIK SEKTORI BO'YICHA ILMIY YONDASHUV	163
Allabergenov Azamat Joldasbayevich	
SUD-HUQUQ SOHASIDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN ISLOHOTLARNING INSON MANFAATLARIGA TA'SIRI	167
Majidov Muslimbek Maxamadjon o'g'li	
YOSHLAR TADBIRKORLIGINI MOLIYALASHTIRISHNING ASOSIY SHAKLLARI.....	170
Valiev Umid Gulamovich	
YASHIL IQTISODIYOT KONSEPSIYASI ASOSIDA AGRAR SEKTORNI MODERNIZATSIYA QILISH VA BARQAROR RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	173
G'afurov Zohidjon	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING RIVOJLANISHIDA INNOVATSIYALARDAN FOYDALANISH TAHLILI	177
Karimov Nodirbek	
КЛЮЧЕВЫЕ ПОКАЗАТЕЛИ ЭФФЕКТИВНОСТИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ ФИНАНСАМИ	179
Наимов Шохрух Шарофиддинович	
MAKTABGACHA TA'LIM MUASSASALARIDA AUTSORSING XIZMATLARINI MOLIYALASHTIRISHNING ZAMONAVIY MODELLARI VA ULARNING SAMARADORLIGI TAHLILI	182
Xamidov Anis Choriyevich	
PHYSIOLOGICAL CHANGES IN THE HEART IN ATHLETES OF DIFFERENT SPORTS	186
Yoldasheva Roila Jumaevna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA MONETAR SIYOSATNING TRANSMISSIYA MEXANIZMLARI SAMARADORLIGINING EMPIRIK TAHLILI	192
Boltayeva Nilufar Shavkat qizi	
RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA TURIZM TARMOQLARINI SINERGETIK RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	197
Saidova Dilfuza Abdufattohovna	
АРХИТЕКТУРНЫЕ ПРИНЦИПЫ СОЗДАНИЯ БЕЗОПАСНЫХ И ДОСТУПНЫХ ВЕЛОДОРОЖЕК В УСЛОВИЯХ ПЛОТНОЙ ГОРОДСКОЙ ЗАСТРОЙКИ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	200
Абдуллаева Ситорабону Хасанжон кизи	
ЗЕЛЁНАЯ СЕРТИФИКАЦИЯ ЗДАНИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ	202
Н.Р. Авезова, Б.Б. Гулямов, А.А. Халиков, М.Б. Шерматова	
KAPITAL BOZORI ORQALI MAMLAKAT IQTISODIYOTIGA INVESTITSIYA JALB QILISHNING BELARUS TAJRIBASI	207
Holov Sherali	
РАЗРАБОТКА ПРОСТРАНСТВЕННО-ИНФОРМАЦИОННЫХ МОДЕЛЕЙ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ РЕГИОНОВ С УЧЁТОМ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ	212
Реймова Гулмира Полатовна	
FINANCIAL STABILITY OF COMMERCIAL BANKS IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION: OPPORTUNITIES AND RISKS	215
Abdusalamov Olimjon Eshmirzayevich	
QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORIDA RISKLARNI BOSHQARISHNING AHAMIYATI	219
Xushvaqov Islombek Muxammadi o'g'li, Otaxonov Saidaxror Ilhomjon o'g'li	
O'ZBEKISTON MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI SIFATINI OSHIRISHNING MUHIM SHARTLARI	225
Murodbek Boltaboyev	

USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN HUMAN RESOURCE MANAGEMENT SYSTEMS.....	222
Tojjeva Shakhnoza Bobomuratovna	
VIRTUAL LABORATORIYA PLATFORMALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDAGI O'RNI	226
A.I. Turayeva	
OLIY TA'LIM MUASSASALARINI MOLIYAVIY REJALASHTIRISHNING XORIJIY TAJRIBASI VA O'ZBEKISTONDA QO'LLASH ISTIQBOLLARI	229
Pulatova Moxira Baxtiyorovna, Amirhamzayev Abdubosit Muhammad o'g'li	
STRATEGIC RECONFIGURATION OF FOREIGN DIRECT INVESTMENT POLICY IN POST-CRISIS UZBEKISTAN: LESSONS FROM THE EU	232
Rustamov Foziljon	
THE ORETICAL BASIS OF THE ORGANIZATION OF FREE ECONOMIC ZONES IN UZBEKISTAN	235
Mamadiev Elyor Akmalovich	
TURISTIK DESTINATINATSIYALAR RIVOJLANISHIGA TA'SIR QILUVCHI "ILDIZ" OMILLAR TAHLILI	237
Bekberganov Izzat Hurmat o'g'li	
СУЩНОСТЬ И ЗНАЧЕНИЕ БИЗНЕС-АНАЛИЗА В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ОРГАНИЗАЦИЕЙ	243
Отабоев Ахмед Максудбек ўғли, Рахматуллаев Сардор Афзал ўғли	
DORIVOR O'SIMLIKLARNI QAYTA ISHLASHDA KLASSTER USULINI QO'LLASHNING AFZALLIKLARI	250
Usmonov Mirg'ulom Xoshim o'g'li	
O'ZBEKISTONDA PUL-KREDIT SIYOSATINING SAMARADORLIGINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	253
Ishmurzoyev Akbarali Abdujabborovich	
АРХИТЕКТУРНО-ПРОСТРАНСТВЕННАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ ГАСТРОНОМИЧЕСКИХ УЛИЦ	256
Хаитов С.И.	
TURIZM XIZMATLARI BOZORIDA EKOLOGIK MARKETING STRATEGIYALARI ORQALI TALABNI SHAKLLANTIRISH	259
Kutbitdinova Mohigul Inoyatovna, Tursunova Shahnoza Farxod qizi	
THE IMPORTANCE OF FINANCIAL SUPPORT BY THE BANKING AND FINANCIAL SYSTEM IN THE DEVELOPMENT OF SMALL BUSINESS	262
Annaklichev Sakhi Saparmukhamedovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY RESURSLARNI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING USLUBIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH	265
Jumatova Gulzar Maxmud qizi	
TOVAR-XOMASHYO BIRJASIDA QO'LLANILADIGAN SHARTNOMA TURLARI VA ULARNING HUQUQIY-IQTISODIY XUSUSIYATLARI	268
Xudayberdiyev Kamoliddin Ustemirovich	
WAYS TO ENHANCE THE IMPORTANCE OF THE STATE BUDGET IN ENSURING SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH	270
Sheraliyev Nurbek Jumanazar ugli	
SPECIFIC FEATURES OF GREEN FINANCING IN COMMERCIAL BANKS	273
Qudratov Inomjon Nemat ugli	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI	277
Salayeva Dilafruz Aybekovna	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA TURIZM XIZMATLARI RIVOJLANISHINING AMALDAGI HOLATI VA IQTISODIY POTENSIALI	279
Madaminova Sanabar Askarovna	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI AMALGA OSHIRISH MASALALARI	282
Jabborov Bahridin Rashidovich	

DRIVERS AND BARRIERS OF HIGHER EDUCATION INTERNATIONALIZATION IN POST-SOVIET CENTRAL ASIA: INTERNATIONALIZATION AT HOME AND ABROAD WITH EVIDENCE FROM UZBEK UNIVERSITIES	285
Yunusova Shirin Adxamovna	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ZAMONAVIY BOSHQARUV MODELLARINI RIVOJLANTIRISH: XALQARO YONDASHUVLAR	290
Raxmatillayev Sarvarbek Botirjonovich	
KICHIK SANOAT ZONALARINI TASHKIL ETISH ORQALI HUDUDLARNING BARQAROR RIVOJLANISHINI TA'MINLASH	294
Rashidov Mels Karimovich, Umarov Xurshidbek Ixtiyor o'g'li	
NAVOIY VILOYATIDA IQTISODIY RIVOJLANISH VA EKOLOGIK BARQARORLIKNI UYG'UNLASHTIRISH MEXANIZMLARI	297
Barnoqulova Marjona Otabek qizi	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOTGA QARSHI KURASHISH TAJRIBASINING STRATEGIK JIHATLARI	301
Malikov Abdulaziz Toxirjon o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA IQTISODIY XAVFSIZLIK INDIKATORLARINI QAYTA KO'RIB CHIQISH ZARURATI	304
Uralov Shavkat Maxramovich	
RAQAMLI SOG'LIQNI SAQLASH DOIRASIDA TELEMEDITSINANING O'RNI	308
Omonov Olim Murodullayevich	
MURAKKAB LOYIHALARDA RISKLARNI BAHOLASH VA BOSHQARISH	310
Tursunmuratov Sherzod Turdimuratovich	
YOSHLARNI VATANGA SADOQAT ULARNI HARBIY-VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASH	312
G'ulomov Boburjon G'ogurjon o'g'li	
HUDUDIY INVESTISIYA SIYOSATINI SHAKLLANTIRISH TO'G'RISIDAGI NAZARIY QARASHLAR EVOLYUSIYASI	315
Sultanov Anvar Abdullaevich	
BANKLARNING EMISSION OPERATSIYALARINI RIVOJLANTIRISH BORASIDAGI ILG'OR XORIJ AJRIBASI	319
Shaymanov Mexridin Ibragimovich	
IMPLEMENTATING INNOVATIVE SOLUTIONS IN SMALL BUSINESSES' TRANSPORT-LOGISTICS SYSTEM(UZBEKISTAN CASE)	322
Ismoilov Narimonjon No'monjon o'g'li	
ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ И ЦЕЛИ ФИНАНСИРОВАНИЯ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ	326
Шомуродов Равшан Турсункулович	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTINING RAQAMLI TEXNOLOGIYALARI	331
Azlarova Mushtariybegim Abror qizi	
NEFT-GAZ KORXONALARIDA FOYDA SOLIG'I HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	335
Jabborov Mashrab Ismoil o'g'li	
THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE TO UNIVERSITY STUDENTS: OPPORTUNITIES, CHALLENGES, AND FUTURE DIRECTIONS	337
Nurzhanova Zhainash, Rajapova Guldona	
BIZNES JARAYONLARINI MODELLASHTIRISH TAMOYILLARI	341
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi	
BANK TIZIMIDA FINTECH STARTAPLARI BILAN SHERIKLIKNING MOLIYAVIY BARQARORLIKKA TA'SIRI	344
Ajibayeva Raiya Maxsutovna	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING ROLI: HUDUDIY VA TARKIBIY TAHLIL	347
Babanazarova Gulzar Ziuatdinovna	

THE IMPACT OF INSUFFICIENT TAX KNOWLEDGE IN SMALL BUSINESS ENTITIES ON THE SHADOW ECONOMY.....	350
Xatamov Alisher Farxadovich	
INSTITUTIONAL FOUNDATIONS FOR STIMULATING ENTERPRISES' EXPORT ACTIVITIES THROUGH TAXATION	354
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
INNOVATIVE APPROACHES TO HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS AND THEIR EFFECTIVENESS.....	358
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjan ogli	
ASSESSING DIGITAL MATURITY IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS: AN INTEGRATED FRAMEWORK APPROACH.....	362
Berdiyev Temurbek Makhmudullo ugli	
INVESTITSIYA FAOLLIQI MINTAQAVIY IQTISODIY XAVFSIZLIK OMILI SIFATIDA	366
Islamov Anvar Ashirqulovich	

INVESTITSIYA FAOLLIGI MINTAQAVIY IQTISODIY XAVFSIZLIK OMILI SIFATIDA

Islamov Anvar Ashirqulovich
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
mustaqil izlanuvchi

Annotatsiya. Mazkur tezisda investitsion faollikning mintaqaviy iqtisodiy xavfsizlikka ta'siri, investitsion jarayonlarning hududlar iqtisodiy rivojlanishidagi o'rnini hamda investitsiya muhitini takomillashtirish masalalari tadqiq etilgan. Shuningdek, investitsiyalar iqtisodiy o'sish, ishlab chiqarish salohiyati, bandlik darajasi va hududlarning raqobatbardoshligini oshirishdagi asosiy omil sifatida tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: investitsiya, investitsion faollik, iqtisodiy xavfsizlik, hududiy rivojlanish, investitsion jozibadorlik, kapital qo'yilmalar, iqtisodiy o'sish.

Abstract. This thesis examines the impact of investment activity on regional economic security, the role of investment processes in regional economic development, and issues related to improving the investment environment. Investments are analyzed as a key factor in promoting economic growth, enhancing production capacity, increasing employment, and strengthening the competitiveness of regions.

Keywords: investment, investment activity, economic security, regional development, investment attractiveness, capital investment, economic growth.

Аннотация. В данной тезисной работе исследуется влияние инвестиционной активности на региональную экономическую безопасность, роль инвестиционных процессов в экономическом развитии территорий, а также вопросы совершенствования инвестиционной среды. Инвестиции рассматриваются как ключевой фактор обеспечения экономического роста, повышения производственного потенциала, уровня занятости населения и конкурентоспособности регионов.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная активность, экономическая безопасность, региональное развитие, инвестиционная привлекательность, капитальные вложения, экономический рост.

KIRISH

Jahon iqtisodiyotining zamonaviy rivojlanish bosqichida investitsiyalar iqtisodiy taraqqiyotning eng muhim omillaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Har qanday mamlakat yoki hududning iqtisodiy salohiyati ko'p jihatdan investitsiya oqimlarining hajmi va samaradorligiga bog'liqdir. Ayniqsa, mintaqalar rivojlanishida investitsiyalar ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish, yangi texnologiyalarni joriy etish, infratuzilmani modernizatsiya qilish va yangi ish o'rinlarini yaratishda muhim rol o'ynaydi.

Mintaqaviy iqtisodiy xavfsizlik nuqtayi nazaridan investitsiyalar nafaqat iqtisodiy o'sish manbai, balki hududlarning iqtisodiy barqarorligi va tashqi ta'sirlarga moslashuvchanligini ta'minlovchi muhim vosita hisoblanadi. Shu sababli investitsion faollik darajasi iqtisodiy xavfsizlikning asosiy indikatorlaridan biri sifatida qaraladi.

Investitsiyalar deganda iqtisodiy samara olish maqsadida ishlab chiqarish, xizmat ko'rsatish, infratuzilma va boshqa sohalarga yo'naltiriladigan moddiy, moliyaviy hamda intellektual resurslar tushuniladi.

Iqtisodiy nazariyada investitsiyalar quyidagi funksiyalarni bajaradi:

- asosiy kapitalni yangilash;
- ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish;
- innovatsiyalarni moliyalashtirish;
- yangi ish o'rinlarini yaratish;
- mehnat unumdorligini oshirish;
- iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish.

Investitsiyalarning yetarli darajada jalb etilishi ishlab chiqarish salohiyatini oshirish, texnologik yangilanishni jadallashtirish va iqtisodiy xavfsizlikni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Mintaqaviy iqtisodiy xavfsizlik ko'plab omillarga bog'liq bo'lsa-da, investitsion faollik ularning eng muhimlaridan biri hisoblanadi. Investitsiyalar iqtisodiy tizimning rivojlanishi uchun zarur bo'lgan moliyaviy resurslarni ta'minlaydi. Investitsion faollikning iqtisodiy xavfsizlikka ta'siri quyidagi yo'nalishlarda namoyon bo'ladi.

Birinchidan, investitsiyalar iqtisodiy o'sish sur'atlarini jadallashtiradi. Kapital qo'yilmalarning ortishi yangi ishlab chiqarish quvvatlarining yaratilishiga olib keladi.

Ikkinchidan, investitsiyalar bandlik darajasini oshiradi. Yangi korxonalar va ishlab chiqarish obyektlarining tashkil etilishi qo'shimcha ish o'rinlari yaratadi.

Uchinchidan, investitsiyalar hududlarning eksport salohiyatini kuchaytiradi. Zamonaviy ishlab chiqarish texnologiyalarining joriy etilishi raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarish imkoniyatini kengaytiradi.

To'rtinchidan, investitsiyalar hududiy infratuzilmani rivojlantiradi. Transport, energetika va kommunikatsiya tizimlarining rivojlanishi iqtisodiy xavfsizlikni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Hududga investitsiyalarni jalb qilish investitsion jozibadorlik darajasiga bog'liq. Investitsion jozibadorlikka ta'sir qiluvchi omillar quyidagilardan iborat:

- siyosiy barqarorlik;
- huquqiy kafolatlar;
- soliq tizimining qulayligi;
- infratuzilmaning rivojlanganligi;
- mehnat resurslari sifati;
- bozor hajmi;
- logistika imkoniyatlari.

Mazkur omillarning yaxshilanishi investitsiyalar hajmining ortishiga va iqtisodiy xavfsizlikning mustahkamlanishiga xizmat qiladi.

Bugungi globalashuv sharoitida xorijiy investitsiyalar iqtisodiy rivojlanishning muhim manbalaridan biri hisoblanadi. Xorijiy kapitalning kirib kelishi:

- zamonaviy texnologiyalarni olib kiradi;
- yangi boshqaruv tajribalarini shakllantiradi;
- eksport salohiyatini oshiradi;
- xalqaro integratsiyani kuchaytiradi.

Shu bilan birga, xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda milliy manfaatlar, iqtisodiy barqarorlik va uzoq muddatli rivojlanish maqsadlari bilan uyg'unlikni ta'minlash muhim ahamiyatga ega. Shu sababli milliy va xorijiy investitsiyalar o'rtasida optimal muvozanatni saqlash zarur.

So'nggi yillarda O'zbekistonda investitsiya siyosatini liberallashtirish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Natijada hududlarga jalb qilinayotgan investitsiyalar hajmi sezilarli darajada oshmoqda (1-jadval).

1-jadval

O'zbekistonda asosiy kapitalga investitsiyalar dinamikasi va ayrim iqtisodiy ko'rsatkichlar¹

Ko'rsatkichlar	2020	2024
Asosiy kapitalga investitsiyalar hajmi, trln so'm	210,2	493,7
Investitsiyalar o'sish sur'ati, %	95,6	127,6
To'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar, mlrd AQSH dollari	7,7	11,9
YAIM o'sish sur'ati, %	1,9	6,5

Jadval ma'lumotlaridan ko'rinadiki, 2020–2024-yillar davomida O'zbekistonda asosiy kapitalga investitsiyalar hajmi 210,2 trln so'mdan 493,7 trln so'mga yetgan, ya'ni qariyb 2,3 baravar oshgan. 2024-yilda investitsiyalarning real o'sish sur'ati 27,6 foizni tashkil etgan. Shu bilan birga, to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar hajmi 11,9 mlrd AQSH dollariga yetib, 2023-yilga nisbatan 53,6 foizga oshgan. Natijada mamlakatda iqtisodiy o'sish sur'ati 6,5 foizni tashkil etib, investitsion faollik va iqtisodiy rivojlanish o'rtasida bevosita bog'liqlik mavjudligini ko'rsatmoqda.

Shu bilan birga, hududlar kesimida investitsiyalar taqsimotida muayyan tafovutlar saqlanib qolmoqda. Investitsiyalarning asosiy qismi iqtisodiy jihatdan rivojlangan hududlarda to'planmoqda. Bu esa ayrim hududlarda investitsion salohiyatdan yanada samarali foydalanish zaruratini ko'rsatadi.

Mazkur masalani hal etish uchun quyidagi yo'nalishlarga e'tibor qaratish maqsadga muvofiq:

- hududiy investitsiya dasturlarini takomillashtirish;
- erkin iqtisodiy zonalar faoliyatini kengaytirish;
- infratuzilmani rivojlantirish;
- xususiy sektorni qo'llab-quvvatlash.

¹ Manba: O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi va Markaziy bank ma'lumotlari asosida tuzildi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Investitsion faollik mintaqaviy iqtisodiy xavfsizlikning eng muhim omillaridan biri hisoblanadi. Investitsiyalar iqtisodiy o'sishni ta'minlaydi, bandlik darajasini oshiradi, eksport salohiyatini kuchaytiradi hamda hududlarning raqobatbardoshligini yuksaltiradi.

Shu sababli investitsion muhitni yanada yaxshilash, hududlar bo'yicha investitsiyalarni muvozanatli taqsimlash, infratuzilmani rivojlantirish va xususiy sektorni qo'llab-quvvatlash iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashning ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Keynes J.M. The General Theory of Employment, Interest and Money / J.M. Keynes. – London: Macmillan, 1936.
2. OECD. Investment Policy Reviews. – Paris: OECD Publishing.
3. Porter M. The Competitive Advantage of Nations / M. Porter. – New York: Free Press, 1990.
4. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). World Investment Report. – Geneva: UNCTAD.
5. World Bank. World Development Indicators. – Washington, DC: World Bank.
6. O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi ma'lumotlari. – Toshkent, 2024.
7. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi ma'lumotlari. – Toshkent, 2024.
8. O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi rasmiy veb-sayti [Elektron resurs]. – URL: <https://stat.uz>

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100